

Novice iz domačih krajev

K 60 letnici beograjskega nadškofa

Zadnjo soboto je obhajal 60 letni jubilej beograjski nadškof dr. Josip Ujčić.

Rodil se je 10. februarja 1880 v Starem Pazinu v Istri. Gimnazijo je končal v Trstu in mašniško posvečenje je prejel leta 1902. Nekaj časa je bil tajnik tržaškega in pozneje dunajskega nadškofa in kardinala dr. Nagla. Leta 1908. je postal doktor bogoslovja in je bil pozvan leta 1912. na Dunaj za dvornega kaplana in ravnatelja bogoslovnega zavoda Avguštinca.

Že med svetovno vojno je ob počitnicah rad zahajal med štajerske Slovence in je najrajši bival in pomagal blagopokojnemu g. kozjanskemu dekanu Marku Tomažiču. Po prevratu je bil poklican na novo ustanovljeno ljubljansko vseučilišče za profesorja. Službo bogoslovnega profesorja je vršil z vso vnemo do imenovanja za beograjskega nadškofa dne 28. novembra 1936. Za škofa je bil posvečen v Zagrebu 7. marca 1937, ustoličen pa v Beogradu 28. marca 1937.

Prevzvišeni nadškof je tudi v Beogradu ostal velik prijatelj tamkaj živčih Slovencev,

ki se zatekajo k njemu po nasvete in vsestransko pomoč.

Visokemu g. jubilaru častita k 60 letnici »Slov. gospodar« z gorečo željo, da bi ostal na tako odličnem ter važnem mestu še mnogo let in da bi ohranil Slovencem dosedanje naklonjenost!

Zlata poroka. Zlato poroko sta obhajala zakonca Jakob Štamberger in Terezija, roj. Slajnc, posestnika v Obrežu pri Središču, v krogu svojih otrok, zetov, snah, 18 vnukov in vnukinj, znancev ter prijateljev in na jubilejni dan, 9. februarja, med zahvalno sv. mašo ponovno potrdila pred 50 leti pred Bogom izrečeno obljubo v zahvalo Vsemogočnemu, ki jima je dal toliko let življenja in zakonske sreče v toliki meri. Jubilaroma je božja vsemogočnost v srečnem zakonu poklonila osem otrok, od katerih jih živi še šest, na katere lahko gledata jubilara z vsem ponosom in zadovoljstvom. Zlatoporočencema želimo, da ju Bog zdrava ohrani v krogu njunih najdražjih do skrajnih mej življenja!

Hude poškodbe radi nepredvidnosti. Kovač Hinko Toplak iz Černeč pri Dravogradu je hotel podkuriti s petrolejem. Ker je ravnal nepredvidno, je zajel plamen petrolejsko kanto, katera je bila namah vsa v plamenih. Plamen je hudo opekel kovača.

Transmisija zagrabila delavca in ga hudo poškodovala. V usnjarni v Marenbergu je zagrabila med delom transmisija 52 letnega delavca Petra Pavliča in ga je parkrat zavrtela krog kolesa. Reveža so prepeljali v mariborsko bolnišnico z nalomljeno hrbtenico ter s poškodbami po obrazu. Stanje poškodovanega je zelo resno.

80 letni preužitkar se opekel pri peči. S hudimi opeklinami je bil prepeljan v mariborsko bolnišnico 80 letni preužitkar Janez Vogrinc od Sv. Ane v Slov. goricah. Radi zime se je starček preveč pritiskal k zakurjeni peči in je občutil, da se je nevarno opekel šele tedaj, ko mu je bil opečen ves hrbet.

Umrla radi opeklina. Pred dnevi se je pri štedilniku močno opekla 75 letna Antonija Korošec iz Ivence pri Vojniku. Oddali so jo v celjsko bolnišnico, kjer je izdihnila.

Podlegla opeklina. Angeli Marko, 19 letni sobarici v Celju, se je vnela obleka pri štedilniku. Reva je dobila tako hude opekline, da jim je podlegla v celjski bolnišnici.

Kadi nagtega premikanja in hude zime so dobile holandske patrulje drsalke

V japonski prestolnici Tokio so dobili toliko snega, da so lahko tudi tam enkrat smučali

Nemška vojaka preiskujeta telefonsko napeljavo na zapadnem bojišču

Angleška letalka Pavlina Gower pomaga prevažati bojna letala iz tovarne na letališče

Zanj je bila mlačva neprijetna. Najprej bo moral nastaniti šest »tovarišev« delavcev, članov boljševiske stranke, ki bodo nadzirali delovanje mlatilnice. Vseh šest bo nastanil pri Andrejevu, ki ima šest postelj. Na teh sicer sami spijo, a za časa mlačve se bodo morali zadovoljiti s slamo. Potem je treba poskrbeti za četo konjenikov, ki bodo prišli iz Kijeva z nalogo, da stražijo okoli, osigurajo delo ter preprečijo morebitno vstajo kmetov, ki so besni, ko vidijo, kako odvažajo njihovo žito v Odeso.

Dober potek mlačve je v marsičem odvisen od Alekseja Andrejeva. Šubin je strogo opazoval starega kmeta in njegovega sina Fedora, močnega mladeniča petindvajsetih let. Jasno je, da Andrejev ima živčne zaloge, toda tako dobro skrite, da jih nobena preiskava ni mogla odkriti. Karanzin, ki je imel posebno nalogo, da nadzira živinske hleve, svinjske staje in kokošnjake, je imel knjigo, v kateri je bila vse vpisano, kar je na pristavi živele in se pridelalo.

V sovjetska skladišča v Jaski so morali iz vse okolice pošiljati žito, krave, teleta, svinje, perutnino in belice. Kmetstvo ljudstvo se je moralo odreči vsemu na račun »tovarišev« delavcev, izvršiteljev petletke, ki bo ustvarila čudeže v sovjetski deželi. Delavci ne bi smeli trpeti pomanjkanja. A tudi oni so ga trpeli, kajti velike pošiljave živil so izginile v ...

od katerih so imeli ključne razni »sodruzi« voditelji. Ti so skrivaj odnašali najboljše stvari, delavci pa so dobili ostanke.

Šubin je prizanašal Alekseju Andrejevu, ki je pred revolucijo bil načelnik vasi in je še tudi sedaj imel velik vpliv v Balti. To je storil iz potrebe. Brez Alekseja bi propadel baltski sovjetski kolhoz, kar pa se ni smelo zgoditi, ker bi potem tudi njegovemu paševanju bilo konec. Sicer pa je Aleksejev tudi bil oče Klavsa Rišina. Šubin je dobro vedel, da so v boljševiski družbi pretrgane vezi med starši in otroci in da človek pripada samo komunistični državi, ki ima nad njim neomejeno oblast. A to je samo na zunaj, kaj pa se godi v srcih, tega nihče ne more vedeti. Ali je Rišin res pretrgal vse zveze z domom? Skoraj gotovo ne.

Šubin se je spomnil na tisti dogodek, ko je Rišinu svetoval, naj požge Balto. Rišinov odgovor je bil tak, da je iz njega lahko sklepal, da je za mladega ljudskega komisarja Balta več kakor druge vasi. Ime Balta je v njem vzbudilo stare spomine, lepe slike, sorodne, prijateljske obraze. Šubin je spoznal, da človek ni tako kakor ga je naslikal Karel Marks, oče komunizma; ni mogoče iz njega iztrgati srca in čustev. Pod vplivom razmer lahko zadremlejo gotova čustva, toda čez čas se spet zbudijo in še z večjo silo zavladajo v njem. Gotovo tudi

blago pa večje delce, kakor saje in prah. Čeprav je bila ta maska primitivna, je vsaj proti dimu gotovo dobro rabila. Nje zračna cev je segala do tal, a dima je v zraku neposredno ob tleh, kakor znano, manj.

V 170 zračnih bitkah sestrelili 70 nemških letal
Najboljši pilot Kanade iz svetovne vojne Billy Bishop se je ponovno vrnil v vojaško službo. V svetovni vojni se je Bishop udeležil kakšnih 170 bitk v zraku in je sestrelil 70 nemških aeroplanov. Prejel je za to odlikovanje Victoria-Cross, t. j. najvišje odlikovanje, ki ga je mogoče doseči v vojni. Bishop je zdaj 45 let star. L. 1915., ko se je dal uvrstiti med letalce, mu je bilo 21

Slovenci in misijoni. Misijonska misel pada med našim ljudstvom kot seme na rodovitna tla ter rodi obilen sad. Čeprav naš narod ne obiluje z odvisnimi gmotnimi sredstvi, vendar po možnosti rad daruje v misijonske svrhe. Misijonske težnje podpira tudi z molitvijo, daritvijo in raznimi duhovnimi dobrinami. Tudi misijonske delavce rad in številno pošilja v razna misijonska področja. V raznih delih sveta so zaposleni sinovi in hčere slovenskega naroda kot misijonarji in misijonarke. Vsako leto jim sledijo nove moči. Čez nekaj tednov (5. aprila) odpotujejo zopet tri sestre iz Slovenske Bistrice kot misijonarke na Kitajsko. Pred tremi leti so odšle iz Slovenske Bistrice štiri sestre v misijone na Kitajsko, kjer plodonosno delujejo v čaotunški prefekturi. Ker bi radi otvorile novo misijonsko postojanko v Tugčvanu, se pripravljajo zopet tri sestre iz Slovenske Bistrice na odhod na daljni vzhod. Dne 5. aprila odrinejo namreč na Kitajsko tri nove misijonarke: s. Regina Curič iz Črensovcev v Prekmurju, rojena leta 1912., s. Martina Drogenik iz Stoperc, rojena leta 1907., in s. Bonifacija Šmid iz Loč pri Poljčanah, rojena leta 1919. Priporočajo se molitvi in plemeniti požrtvovalnosti slovenskih misijonskih prijateljev.

Maribor ima kot mesto v vsej državi največ vrtov. Zemljiška površina Maribora znaša 705 hektarjev. Vrtovi zavzemajo v Mariboru 295 hektarjev in je Maribor, kar se tiče obsega vrtov, na prvem mestu v Jugoslaviji. Največji posestnik v Mariboru je mestna občina.

Zanimiva ugotovitev. Sv. Venčeslav pri Sl. Bistrici, ki šteje okroglo 900 duš, je imel v zadnjih desetih letih 279 rojencev, umrlo jih je pa samo 147, torej znaša prirastek 132 duš.

Enodnevni tečaj o trsnih rezih v vinogradu se bo vršil na Vinarski in sadjarski šoli v Mariboru v soboto, 24. februarja. Tečaj je brezplačen, teoretičen in praktičen in bo trajal od 8 do 12 in od 14 do 18. Za hrano skrbе tečajniki sami.

Beđa haloških oglarjev. Letošnja huda zima je med drugim bridko zadela oglarje po Halozah. Zaradi visokega snega in zametov haloški oglarji niso mogli podirati drevja za žganje oglja in so ob ves zimski zaslužek. Upoštevali haloške oglarje pare so navezane na prosjačenje pri usmiljenih večjih posestnikih, ki so pa tudi bolj redki po Halozah.

Najstarejši Slovenec umrl. Na Pšajnovici, občina Šmartno v Tuhinju na Gorenjskem, je umrl v stotem letu Anton Pistotnik. Najstarejši Slovenec bi bil izpolnil letos 8. junija 100 let. Stari Pistotnik je bil do zadnjega čil in čvrst, a letošnja izredno huda zima tudi njemu ni prizanesla in ga je pobrala na nepelnico sredo. Imel je devet otrok, od ka-

terih sta dva umrla. Žena, s katero je živel 56 let, je umrla pred 12 leti v visoki starosti 83 let. Posestvo je izročil najmlajšemu sinu, 57 letnemu Matiji, šele tedaj, ko je bil star 95 let.

Važna uredba za absolvente Vinarske in sadjarske šole v Mariboru. Po pooblastitih prosvetnega ministra je njegov pomočnik dr. Fedor Nikčič v smislu § 5 določil uredbe o rangi strokovnih šol napram srednjim šolam in fakultetam po zaslišanju mnenja glavnega prosvetnega sveta med drugim določil: »Dveletna nižja kmetijska šola z naknadnim tretjim razredom nižje kmetijske šole odgovarja izobrazbi nepopolne srednje šole in daje kvalifikacijo za uradnike po § 45., odst. 1 uradniškega zakona.« Torej bodo absolventje Vinarske in sadjarske šole, ki bodo nadoknadjali tretji razred nižje kmetijske šole, dosegli uradniški položaj, če bodo v kmetijski javni službi. Da bo to možno, bo morala kr. banska uprava na banovinski Vinarski in sadjarski šoli v Mariboru otvoriti tretji letnik, katerega učna doba bi se pa lahko za absolvente, ki so šolo dovršili in so v javnih službah, skrajšala. V tem oziru naj tem absolventom grede na roko kr. banska uprava in pa ravnateljstvo Vinarske šole v Mariboru, kajti sicer je gornja uredba za Slovenijo brez praktičnega pomena.

Še enkrat o veljavnosti naših starih kovancev. »Slov. gospodar« je že opozoril javnost, da preneha veljavnost starih 50 dinarskih kovancev 16. februarja. Stari 20 dinarski kovanci obdržijo veljavo do 16. avgusta, stari dvadinarški do 16. avgusta, stari enodinarški do 20. aprila in stari kovanci po

Žrebanje knjižnih nagrad Družbe sv. Mohorja

Izžrebane so bile naslednje številke:

1311 (1. nagrada, knjig za 2500 din), 1333 (2. nagrada, knjig za 2000 din), 543 (3. nagrada, knjig za 1500 din), 861 (4. nagrada, knjig za 1000 din), 505, 20 (5. in 6. nagrada, knjig za 500 din), 1004, 1353, 993, 1224 (7.—10. nagrada, knjig za 250 din), 230, 1424, 1126, 1016, 1194 (11.—15. nagrada, knjig za 200 din), 891, 721, 870, 907, 1284, 1427, 158, 594, 315, 124 (16.—25. nagrada, knjig za 100 din), 151, 481, 166, 2, 1085, 575, 808, 65, 783, 99, 273, 1108, 915, 1300, 1272, 969, 259, 36, 291, 127 (26.—45. nagrada, knjig za 50 din).

Lastniki izžrebanih števil naj nam pošljejo kupone z navedbo svojega točnega naslova in s sporočilom, katere knjige naše založbe žele kot nagrado. — DRUŽBA SV. MOHORJA, CELJE.

Uprava »Slov. gospodarja« za točnost številke ne jamči.

50 par do 16. avgusta 1940. Občinstvo je dolžno s trgovci in obrtniki vred sprejemati zgoraj označeni kovani denar do od finančnega ministrstva določenih rokov. Po teh rokih pa sprejema razveljavljene kovance samo še Narodna banka šest mesecev po zakonitem času brez odbitka. Pripominjamo še enkrat, da veljajo ti roki za stare (bele) kovance.

Duhovne vaje za dekleta. V dneh od 28. februarja do 3. marca se bodo vršile na Betnavi pri Mariboru duhovne vaje za kmečka dekleta. S pomočjo nabiralne akcije za duhovne vaje in tečaje je prispevek za duhovne vaje znižan na 50 din. Duhovne vaje bo vodil g. Drago Oberžan. Bolje se ne moremo pripraviti na skrivnosti, ki nam jih prinaša cerkveno leto ob Veliki noči, kakor z dobro opravljenimi duhovnimi vajami. Prijavite se do 20. februarja domačemu g. župniku ali na naslov: Škofijska centrala Katoliške akcije za dekleta, Betnava-Maribor. S seboj je treba prinesiti dve rjuhi, obrisačo in copate.

Pisarna notarja dr. GROBELNIKA v Mariboru se nahaja sedaj v novi zgradbi »Dravec« v Sodni ulici. 160

Požari

V prijazni letoviški vasi Spodnja Sorica ob jugoslovansko-italijanski meji v Selški dolini je vsled kratkega stika nastal požar uničil hlev posestnici Mariji Pintarjevi. Gasilci in domačini so oteli živino, poslopje pa je zgorelo s krmo in s stroji. Škoda znaša 70.000 din, zavarovalnina pa samo 15.000 din.

V Vukovskem dolu v Jarenini je pogorela posestniku Rajmundu Ferlincu 200 let stara domačija. Škoda znaša 17.000 din.

Vse obsodbe vreden uboj zakrivil mladoletniki. V Apačah na Dravskem polju je prišlo med mladoletniki do preprirov, ki so končali s pobojem. Mrtev je obležal z razbito lobanjo 42 letni samski živinski prekupec Franc Rajh iz Apač pri Sv. Lovrencu. Kot udeleženci so osumljeni štirje 16 do 20 let stari fantalini.

Zlobna roka se maščevala. Pri Sumanovih pri Sv. Lenartu v Slov. goricah je poginilo 12 plemenitih svinj. Živinozdravnik je ugotovil, da so poginile svinje radi strupa, katerega je natrosila zlobna roka iz maščevanja v korita šuman je hudo udarjen.

Plesal s križem v roki. Kakor poroča »Hrvatski dnevnik« iz Varaždina, se je v vasi Jalžabetu blizu Varaždina zgodil primer, ki je vzbudil veliko pozornost. Pri nekem kmetu je bila gostija, na katero so tudi prišli maskirani kmetje. Med njimi je bil tudi 49 letni kmet Juri Čulak. Bil je obtečen kakor duhovnik na pogrebu ter je plesal s križem iz koruznice v roki. Nenaodoma pa mu je postalo slabo. Prenesli so ga v sosedno sobo. Polivali so ga z mrzlo vodo ter odstranili krinko

let. Štiri mesece je bil v Franciji za izvidnika, potem se je posvetil pilotiranju. Pokazal je izredno lokavost in spretnost. Predvsem je bil neprekosljiv strelec. Potem je doživel nezgodo in je ostavil aviacijo. Toda l. 1934. se je zopet oprijel pilotskega poklica in je dokazal, da ni utrpel niti najmanj na svoji nekdanji spretnosti. Ni izključeno, da pojde Billy Bishop zdaj ponovno na bojne v Evropo in se bo tam srečal s svojimi starimi znanci iz svetovne vojne, pa tudi s svojimi starimi nasprotniki...

Rekord lastovke

V Lanza v Italiji so napravili pred kratkim zanimiv poskus da bi dosegli največjo brzino,

v Klavsovi duši klijejo misli, ki bi zelo iznenadile, če bi prišle na svetlo.

Šubin se je spomnil na svojo mater, ki jo je bil zapustil. Najbrž še sedaj živi v Odesi v kaki zamazani luknji in prenaša največjo bedo, kakor druge stare žene, ki so brezkoristne za mlado rdečo družbo in se zaradi tega nihče ne zmeni zanje. Zdelo se mu je, da sliši prtajeno stokanje, ki prihaja iz zakotnih ulic. Morda je vmes tudi glas njegove matere. Že prej se je večkrat spomnil na mater a si je njeno sliko vedno brezobzirno preginal iz spomina. Danes je bil drugačen. Priznati si je moral, da ima dolžnosti do starke, ki ga je bila rodila in zredila.

V tem trenutku so se odprla sobna vrata. Na pragu je stala Natalija. Njen pogled je bil zaskrbljen. Šubin se je nehote vprašal: »Kaj se je spet zgodilo?« Njegov obraz, ki se je bil ob spominu na mater nekoliko omilil, se je pomračil, čelo se je nagubalo in oči so dobile strog izraz.

»Kaj je?« je ostro vprašal.

»Nataša Krilova hoče s teboj govoriti.«

»Nataša Krilova?«

Če bi ga Natalija bolj pozorno pogledala, bi opazila, da je prebledel. Spomnil se je na krvavi prizor ob reki in je nehote vzdrltel. Zastonj se je zatekel k sovjetskemu zakonu, ki pravi, da je dobro vse, kar služi

boljševizmu, zlo pa vse tisto, kar mu nasprotuje. Dušna vest se je vzdramila in zavpila, da je zločinec.

Ker je molčal, je Natalija nekam boječe vprašala: »Ali jo naj privedem sem?«

Molče je prikimal. Prej ali slej mora priti do tega srečanja. Bolje danes ko jutri.

Nataša je vstopila, visoko dvignila glavo in ostro pogledala. Iz njenih oči je odsevala volja in odločnost.

Šubin je nekaj časa opazoval deklico. Njeni pogledi so ga magnetizirali. Ni vzdržal njihovega žara. Povesiti je moral oči in zamežikati.

»Šubin, prišla sem vprašat, kaj si storil z mojim očetom?« je odločno vprašala Nataša.

»S tvojim očetom?« se je začudil Šubin.

Njegov glas je bil negotov.

»Da!« je nadaljevala deklica. »Zjutraj je odšel na ribolov in se je tudi vrnil, ker sem videla njegov čoln. Kje pa je on? Kaj si naredil z njim?«

Natašine besede so bile kakor udarci. Šubin se je čutil slabega. Vstal je in začel hoditi po sobi gor in dol. Natašini pogledi so mu sledili. Ker ni odgovoril, je skoraj zavpila:

»Šubin, ali slišiš? Kaj si naredil z mojim očetom? Kje je?«

Šubin se je stresel. Ne da bi Nataša opazila, je segel z roko v žep, v katerem je imel samokres, da bi se pre-